

Lovforslag nr. L 218 blev vedtaget som lov nr. 503 af 12. juni 1996. Som anført i bemærkningerne var den væsentligste ændring, at lovens krav om, at skolerne skal være selvejende institutioner, blev klargjort. Derudover indsattes en række habilitetsbestemmelser vedrørende bestyrelsesmedlemmer og revisorer og regler om, på hvilke vilkår skolerne må indgå bl.a. husleje- og ejendomsaftaler. Det fastsattes endvidere, at en skoles midler skal forvaltes så de bliver til størst mulig gavn for dens formål. Endelig skete der en udvidelse af undervisningsministerens muligheder for at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde eller kræve tilskud tilbagebetalt.

Lovforslag nr. L 268, der blev fremsat den 8. maj 1996, blev undergivet 1. behandling den 14. maj 1996, 2. behandling den 28. maj 1996 og 3. behandling den 31. maj 1996. Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 506 af 12. juni 1996. Ved loven, hvorved § 7 blev gennemført, blev der indsat følgende bestemmelser i friskoleloven:

»§ 5, stk. 2. Skolen skal i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

§ 5, stk. 3. Skoler med kostafdeling, der ikke har modtaget tilskud i 1996, og skoler, der ikke har modtaget tilskud til kostafdeling i 1996, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og må ikke eje bygninger sammen med andre.

§ 21 a. Undervisningsministeren kan endvidere træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 3) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 4) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlings- eller agitationsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.«

Folketinget behandlede den 22. maj 1996 følgende forespørgsel fra medlemmer af Socialistisk Folkeparti til undervisningsministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om de initiativer, som er blevet truffet, og som vil blive truffet på baggrund af Rigsrevisionens undersøgelser, de af Undervisningsministeriet foranstaltede undersøgelser og statsrevisorernes bemærkninger samt eventuelle andre undersøgelser vedrørende Tvindsamvirket, Tvindskolerne m.v.?«

I besvarelse af forespørgslen udtalte undervisningsministeren bl.a. (Folketingstidende 1995/96, s. 6884 ff.):

»...

Op nu kommer vi så til det komplicerede i denne sag: Hvordan får vi stoppet overførslen af statsmidler fra skolerne til Tvindkoncernen? Ved udformningen af de gældende love for frie skoler forudså man ikke, at skolerne kunne indrette sig i sådanne koncernstrukturer, som tilfældet er her, og derfor er der i dag ikke et direkte forbud mod skolekoncerner eller en tilstrækkelig præcis definition af begrebet »en selvejende institution«. Der er ikke tilstrækkelig hjemmel til at undlade at udbetale tilskud til en skole alene af den grund, at den er en del af en koncern, og administrative stop for tilskud kan derfor kun baseres på en konkret vurdering af, om den enkelte skole isoleret set har overtrådt loven og dens forudsætninger. Hvordan eventuelle retssager om tilskudsstop vil ende, er usikkert, bl.a. fordi der ikke findes nogen praksis på området. Ingen andre skoler har jo bragt sig i samme situation.

Jeg har ikke mulighed for administrativt at stoppe Tvindkoncernen uden at komme i strid med gældende lovgivning, og det er baggrunden for, at jeg med det fremsatte lovforslag først og fremmest beder Folketinget om at tage stilling til, om skolekoncerner er en acceptabel organisationsform for frie skoler med stort offentligt tilskud til følge. Dernæst beder jeg om Folketingets stillingtagen til, om Tvinds skolekoncern har overskredet grænsen for vores tillid så groft, at vi ikke længere tror på,